

OD REVOLUCE 1848 KE VZNIKU ČESKOSLOVENSKA

OTÁZKY 1. kola

autoři: *prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.*
prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc.
prof. PhDr. Jiří Pokorný, CSc.
Mgr. Miroslav Stulák

Zakroužkujte dle vašeho názoru správnou odpověď:

1. otázka: Definitivní znění první pražské petice určené císaři vypracoval v březnu 1848:

- a) Adolf Mária Pinkas
- b) Alois Pravoslav Trojan
- c) František Ladislav Rieger
- d) František A. Brauner

2. otázka: První lékařkou, která 17.3. 1902 promovala na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy, byla:

- a) Anna Honzáková
- b) Eva Syková
- c) Anna Bayerová
- d) Bohuslava Kecková

3. otázka: V roce 1896 začal vycházet časopis Volné směry, zaměřený na otázky výtvarného umění. Byly vydávány:

- a) Sdružením českých umělců grafiků Hollar
- b) Jednotou českých umělců výtvarných
- c) Spolkem výtvarných umělců Mánes
- d) Spolkem výtvarných umělců v čele s Alfonsem Muchou

4. otázka: Prvním předsedou politického spolku Lípa slovanská byl:

- a) Karel Sabina
- b) Pavel Josef Šafařík
- c) Emanuel Arnold
- d) Josef Václav Frič

5. otázka: Soubor dokumentů, který měl v roce 1871 vymezit státoprávní postavení Čech v rámci monarchie, se nazýval:

- a) Punktační články
- b) Fundamentální články
- c) Anenské články
- d) Státoprávní ohrazení

6. otázka: Spojení „obecná škola“ se pro označení základního vzdělávacího stupně začalo užívat v roce:

- a) 1848
- b) 1869
- c) 1883
- d) 1890

7. otázka: Autorem (autorkou) libreta k Smetanově Prodané nevěstě byl(a):

- a) Karel Šabina
- b) Ervín Špindler
- c) Eliška Krásnohorská
- d) Karolína Světlá

8. otázka: První ženou zvolenou do Českého zemského sněmu byla:

- a) Marie Červinková-Riegrová
- b) Božena Viková-Kunětická
- c) Božena Zelinková
- d) Anežka Hodinová-Spurná

9. otázka: Heslo *Pomáhej – osvěcuj – pamatuj* vložil František Palacký do vítku spolku:

- a) Svatobor
- b) Měšťanská beseda
- c) Sokol
- d) Hlahol

10. otázka: Členem malířské skupiny Osma nebyl:

- a) Otakar Kubín
- b) Bohumil Kubišta
- c) Jan Preisler
- d) Willi Nowak

11. otázka: Prvním ministrem kultu a vyučování, jmenovaným z řad českých a moravských měšťanských vzdělců, politiků a úředníků se stal:

- a) Alois Pražák
- b) Josef Jireček
- c) Josef Kaizl
- d) František Palacký

12. otázka: Oblíbeným autorem historické prózy, který napsal např. román Templáři v Čechách nebo povídky Palcérík či Dcera Otakarova, byl:

- a) Václav Beneš Třebízský
- b) František Herites
- c) Prokop Chocholoušek
- d) Václav Čeněk Bendl-Stránický

13. otázka: **Dodnes vycházející český vědecký časopis, založený v roce 1853, se jmenuje:**

- a) Časopis Matice moravské
- b) Český časopis historický
- c) Časopis lékařů českých
- d) Živa

14. otázka: **Pojem boucharoni jako první užil:**

- a) František Ladislav Rieger
- b) František Thun
- c) Lev Thun
- d) Eduard Grégr

15. otázka: **V procesu s Omladinou nebyl odsouzen:**

- a) Alois Hajn
- b) S.K. Neumann
- c) František Modráček
- d) Alois Rašín

16. otázka: **Sociálně demokratická odborová centrála se nazývala:**

- a) Česká obec dělnická
- b) Odborové sdružení československé
- c) Všeodborové sdružení svobodomyšlného dělnictva a zřízeníectva
- d) Říšská odborová rada křesťanských odborových organizací

17. otázka: **Katolický kněz, profesor církevního práva a arcibiskup olomoucký, který věnoval značné prostředky na vybudování české univerzity na Moravě, se jmenuje:**

- a) Eduard Brynych
- b) Theodor Kohn
- c) Václav Štulc
- d) Lev Skrbenský z Hříště

18. otázka: **Stoupencem strany českého konzervativního velkostatku nebyl:**

- a) Jindřich Jaroslav Clam-Martinič
- b) Jiří Kristián Lobkowitz
- c) Karel Schwarzenberg
- d) Karel („Carlos“) Vilém Auersperg

19. otázka: Český zemský sněm zasedal v Praze po roce 1861:

- a) na Pětikostelním náměstí
- b) na Staroměstském náměstí
- c) v Rudolfinu
- d) v budově Národního muzea

20. otázka: První volby do poslanecké sněmovny říšské rady podle všeobecného hlasovacího práva pro muže se konaly:

- a) v květnu 1905
- b) v květnu 1907
- c) v květnu 1911
- d) v květnu 1914

21. otázka: Tzv. anenské patenty znamenaly:

- a) suspendaci (pozastavení) činnosti zemské samosprávy v Čechách
- b) česko-německé vyrovnání na poli jazykové politiky
- c) uvolnění úvěru na zemskou železniční akci
- d) uznání českého státního práva císařem

22. otázka: Mořic Hruban byl politickým vůdcem:

- a) Katolické strany národní na Moravě
- b) Mladočeské strany na Moravě
- c) Národních socialistů na Moravě
- d) Agrárníků na Moravě

23. otázka: Básník Petr Bezruč se jmenoval občanským jménem:

- a) Karel Bednář
- b) Vladimír Vašek
- c) Jiří Veselý
- d) Augustin Navrátil

24. otázka: Alois Pražák byl:

- a) první ministr krajan předlitavské vlády a moravský staročeský politik
- b) mladočech působící v Brně
- c) moravský dělnický vůdce
- d) pražský sládek a hostinský

25. otázka: První trať s elektrickou trakcí v habsburské monarchii byla postavena:

- a) z Tábora do Bechyně
- b) z Ostravy do Opavy
- c) z Brna do Rosic
- d) taková trať nebyla v habsburské monarchii nikdy postavena

26. otázka: Emil Kolben byl asistentem:

- a) Nikoly Tesly
- b) Thomase A. Edisona
- c) Elishy Greye
- d) Františka Křížíka

27. otázka: První telefonní linka vedla v českých zemích:

- a) z dolu Hartmann v Ledvicích na nádraží v Duchcově
- b) z nádraží Františka Josefa I. na hlavní poštu v Praze
- c) z pražského místodržitelství do Svatováclavské věznice
- d) z Hradčan na Vyšehrad

28. otázka: Který umělecký směr z prvního desetiletí XX. století je považován za českou uměleckou zvláštnost?

- a) impresionismus
- b) kubismus
- c) dadaismus
- d) pseudobarok

29. otázka: Ústřední matice školská měla podporovat:

- a) Čechy v zahraničí
- b) českojazyčné školy v českém pohraničí
- c) družstevní podnikání
- d) vydávání českých knih v zahraničí

30. otázka: Co se skrývá pod termínem nejvyšší maršálek Království českého?

- a) předseda zemského sněmu a zemského výboru
- b) velitel českého vojska
- c) strážce zemského pokladu
- d) nejvyšší soudce království

31. otázka: František Palacký byl roku 1861 jmenován doživotním poslancem:

- a) poslanecké sněmovny říšské rady
- b) panské sněmovny říšské rady
- c) Zemského sněmu v Praze
- d) nikdy nebyl členem zákonodárného sboru

32. otázka: Na přelomu 60. a 70. let byl významným obhájcem práv pražských dělníků JUDr. František Chleborád. Počátkem 70. let byl však veřejně označen za zrádce českého národa. Proč?

- a) byl odhalen jako konfident vídeňské policie
- b) dělnický spolek Oul přivedl ku krachu
- c) oženil se s dcerou německého velkostatkáře
- d) před zemskými volbami v roce 1872 prodal svůj velkostatek německému zájemci

33. otázka: Františku Palackému byl v květnu 1848 nabídnut tehdejší ministerským předsedou Franzem Pillersdorfem ministerský resort. **O který se jednalo** (pozn. Palacký jej nakonec odmítl)?

- a) ministerstvo spravedlnosti
- b) ministerstvo vnitra
- c) ministerstvo veřejného vyučování
- d) ministerstvo války

34. otázka: Počátkem června 1848 byl v Praze zahájen Slovanský sjezd, na který **byli oficiálně pozváni zástupci:**

- a) všech Slovanů žijících v habsburské monarchii
- b) všech Slovanů žijících v habsburské monarchii, kromě Poláků
- c) všech Slovanů žijících v habsburské monarchii, včetně Rusů
- d) všech Slovanů žijících v habsburské monarchii, s výjimkou Srbů

35. otázka: Na přelomu 70. a 80. let XIX. století došlo k rozmachu českého socialistického hnutí. Vedle Josefa Hybeše a Ladislava Zápotockého patřil k jeho čelným představitelům také Josef Boleslav Pecka. Ve druhé polovině 80. let se však z domácího politického tábora stáhl. **Proč?**

- a) odjel do USA, kde se neúspěšně angažoval v socialistickém hnutí
- b) byl v Praze zatčen a odsouzen k mnohaletému žaláři
- c) zakoupil v Praze hostinec a věnoval se pouze podnikání v pohostinství
- d) stal se obětí atentátu ze strany anarchistů

36. otázka: Významný český politik Alois Rašín patřil mezi zakládající členy:

- a) Československé sociálně demokratické strany
- b) Národní strany svobodomyšlné
- c) Strany státoprávně radikální
- d) Agrární strany

37. otázka: JUDr. František Ladislav Rieger byl v průběhu své politické kariéry:

- a) členem Českého zemského sněmu
- b) členem Českého zemského sněmu + poslanecké sněmovny říšské rady
- c) členem Českého zemského sněmu + poslanecké sněmovny říšské rady + panské sněmovny říšské rady
- d) nebyl nikdy členem zákonodárního sboru

38. otázka: Těsně před vypuknutím prusko-rakouské války byl v dubnu 1866 **imenován velitelem rakouské Severní armády:**

- a) Ludvig von Benedek
- b) Jan Radecký z Radče
- c) Alfréd Windischgrätz
- d) Matyáš Clam - Gallas

39. otázka: **Jedním z nejvýznamnějších mladočeských politiků byl majitel Národních listů JUDr. Julius Grégr. V čem spočíval jeho poslední politický boj, jemuž dal plně k dispozici svůj list?**

- a) za prosazení Fundamentálních článků
- b) za odmítnutí Punktací
- c) za uzákonění všeobecného hlasovacího práva pro muže
- d) za právo žen studovat na univerzitách

40. otázka: **Z jakého důvodu zahájili v roce 1886 němečtí poslanci bojkot Českého zemského sněmu a zahájili tak tzv. pasivní rezistenci?**

- a) jednalo se o reakci na rozdělení Karlo-Ferdinandovy univerzity na část německou a část českou
- b) ministerský předseda hrabě Eduard Taaffe s nimi odmítl jednat
- c) zemský sněm v Praze odmítl rozdělení některých zemských úřadů na české a německé
- d) zemský sněm odmítl přenést své působení z Prahy do Liberce

poznámka: správná odpověď = 1 bod (maximální počet bodů 1. kola = 40)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 1. kola

- 1a** = Adolf Mária Pinkas
- 2a** = Anna Honzáková
- 3c** = Spolkem výtvarných umělců Mánes
- 4b** = Pavel Josef Šafařík
- 5b** = Fundamentální články
- 6b** = 1869
- 7a** = Karel Sabina
- 8b** = Božena Viková-Kunětická
- 9a** = Svatobor
- 10c** = Jan Preisler
- 11b** = Josef Jireček
- 12c** = Prokop Chocholoušek
- 13d** = Živa
- 14a** = František Ladislav Rieger
- 15a** = Alois Hajn
- 16b** = Odborové sdružení československé
- 17b** = Theodor Kohn
- 18d** = Karel („Carlos“) Vilém Auersperg
- 19a** = na Pětikostelním náměstí
- 20b** = v květnu 1907
- 21a** = suspendaci (pozastavení) činnosti zemské samosprávy v Čechách
- 22a** = Katolické strany národní na Moravě
- 23b** = Vladimír Vašek
- 24a** = první ministr krajan předlitavské vlády a moravský staročeský politik
- 25a** = z Tábora do Bechyně
- 26b** = Thomase A. Edisona
- 27a** = z dolu Hartmann v Ledvicích na nádraží v Duchcově
- 28b** = kubismus
- 29b** = českojazyčné školy v českém pohraničí
- 30a** = předseda zemského sněmu a zemského výboru
- 31b** = Panské sněmovny říšské rady
- 32d** = před zemskými volbami v roce 1872 prodal svůj velkostatek německému zájemci
- 33c** = ministerstvo veřejného vyučování
- 34a** = všech Slovanů žijících v habsburské monarchii
- 35a** = odjel do USA, kde se neúspěšně angažoval v socialistickém hnutí
- 36c** = Strany státoprávně radikální
- 37c** = členem Českého zemského sněmu + poslanecké sněmovny říšské rady + panské sněmovny říšské rady
- 38a** = Ludvig von Benedek
- 39b** = za odmítnutí Punktací
- 40c** = zemský sněm v Praze odmítl rozdělení některých zemských úřadů na české a německé

OD REVOLUCE 1848 KE VZNIKU ČESKOSLOVENSKA

OTÁZKY 2. kola

autoři: prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.
prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc.
prof. PhDr. Jiří Pokorný, CSc.
Mgr. Miroslav Stulák

Na vyznačené místo napište správnou odpověď:

1. otázka: Prvním rektorem české Karlo-Ferdinandovy univerzity se v roce 1882 stal:

.....

2. otázka: V roce 1908 zahájila pravidelný provoz první autobusová linka v českých zemích. Na které trase jezdila?

.....

3. otázka: Propagátorem olympijského hnutí v českých zemích byl:

.....

4. otázka: Která velmoc jako první uznala v létě 1918 Národní radu československou za základ československé vlády?

.....

5. otázka: Autorem série osmi článků, které pod názvem *Idea státu rakouského* vyšly tiskem v roce 1865 v deníku *Národ*, byl:

.....

6. otázka: Zásadní reformy středních a vysokých škol provedl v 50. letech XIX. století rakouský státník pocházející z českých zemí:

.....

7. otázka: První Martinská pec byla postavena roku 1878 ve:

.....

8. otázka: Slavný český malíř (narozen v Praze 1831 - zemřel v Paříži 1878) čerpající své náměty z cest na Balkán či české historie (např. Raněný Černohorec, Zajaté Černohorky, Husité bránící průsmyk) se jmenoval:

.....

9. otázka: První básnická sbírka J. S. Machara, vydaná roku 1887, se nazývá:

.....

10. otázka: Taaffova vláda se opírala v poslanecké sněmovně říšské rady o kluby českých, polských a rakouských klerikálních poslanců. Jak se tomuto seskupení říkalo?

.....

11. otázka: Kde byla odsouhlasena v roce 1868 tato rezoluce?

- chceme býti konečně šťastni a svobodni ve vlasti své, jako bývali otcové naši
 - chceme, aby svobodný a slavný druhdy národ český opět stal se pánem svých osudův a rozhodoval o všech věcech svých toliko sám s korunovaným králem svým
 - chceme, aby neplatilo v Čechách jediného zákona, než který vypracuje český sněm a potvrdí český král
 - chceme, aby v Čechách žádná daň ukládána nebyla a žádné vojsko sbíráno, než po ústavním snešení sněmu českého s králem českým
-

12. otázka: Na základě jakého klíče byl sestaven v letech 1916 - 1918 tzv. Národní výbor? (pozn. nutno uvést také letopočet)

.....

13. otázka: Napište alespoň jednoho českého politika, který byl za první světové války odsouzen k trestu smrti:

.....

14. otázka: Který z českých politiků a intelektuálů označil první světovou válku za světovou revoluci?

.....

15. otázka: Na jaře 1916 vznikl z českých a slovenských zajatců na východní frontě 1. československý pluk, který se proslavil pod názvem:

.....

16. otázka: Nejvýznamnější dokument českého státoprávního úsilí z konce 60. let, který se dožadoval téhož, co bylo poskytnuto Uhrám, se nazýval:

.....

17. otázka: Jaká byla nejvýznamnější mezinárodní manifestace českých politiků v roce 1867?

.....

18. otázka: Ve které budově v Praze zasedali dne 28. října 1918 představitelé Národního výboru?

.....

19. otázka: Kdo byl posledním nejvyšším maršálkem Království českého, který stál v čele Českého zemského sněmu rozpuštěného nařízením vídeňské vlády v létě 1913?

uvedte jméno a příjmení:

20. otázka: Počátkem roku 1858 zemřel nejvýznamnější vojevůdce rakouského mocnářství 19. století, který se proslavil záchranou rakouského panství v severní Itálii za revoluce 1848 - 1849. Jak se jmenoval?

.....

21. otázka: Z jakých příčin spáchal v Rusku dne 25. října 1918 sebevraždu velitel 1. československé střelecké divize plukovník Josef Jiří Švec?

.....

22. otázka: V dopoledních hodinách dne 28. října 1918 se vypravili dva členové Národního výboru František Soukup a Jiří Stříbrný do jedné významné instituce. O kterou se jednalo a co bylo hlavním důvodem návštěvy?

.....

23. otázka: Do základního kamene Národního divadla byly vloženy společně se zakládací listinou, slavnostní brožurou, exempláři jednotlivých českých časopisů a rozličnými druhy papírových a kovových peněz ještě kamínky. Odkud byly kamínky přivezeny?

.....

24. otázka: První číslo Národních listů vyšlo 1. ledna 1861 a staly se nejrozšířenějším českým deníkem. Kdo byl autorem úvodní programové statě?

.....

25. otázka: Když v roce 1875 vyšel román s názvem „Král Ferdinand V. Dobrotivý a jeho doba“, na obálce knihy autor uveden nebyl. Kdo byl autorem tohoto díla? (pozn.: jeho hrob na Olšanských hřbitovech zůstal až do roku 1932 neoznačen)

.....

poznámka : správná odpověď = 2 body (maximální počet bodů 2. kola = 52)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 2. kola

1. otázka = W.W. Tomek
2. otázka = **Pardubice - Bohdaneč**
3. otázka = Jiří Stanislav **Guth-Jarkovský**
4. otázka = **Francie**
5. otázka = František **Palacký**
6. otázka = Lev **hrabě Thun**
7. otázka = **Vítkovicích**
8. otázka = Jaroslav **Čermák**
9. otázka = **Confiteor**
10. otázka = **Železný kruh pravice**
11. otázka = na hoře **Říp**
12. otázka = **na základě výsledků voleb do poslanecké sněmovny říšské rady v roce 1911**
13. otázka = Karel **Kramář** nebo Alois **Rašín**
14. otázka = **Tomáš Garrigue Masaryk**
15. otázka = pluk Mistra **Jana Husa**
16. otázka = Česká **deklarace**
17. otázka = **pout' Slovanů (Čechů) na Rus** (nebo do Moskvy)
18. otázka = **V Obecním domě** (v Reprezentačním domě)
19. otázka = **Ferdinand Lobkowitz**
20. otázka = Jan Josef Václav **Radecký** z Radče
21. otázka = **v jeho jednotce mizela disciplína, vojáci nebyli ochotni plnit rozkazy velitelů**
22. otázka = Úřadovna válečného **obilního ústavu + zabránit vývozu obilí do Rakouska**
23. otázka = **z Husova žaláře v Kostnici**
24. otázka = František Ladislav **Rieger**
25. otázka = Karel **Sabina**

poznámka: postačuje zvýrazněná část odpovědi

OD REVOLUCE 1848 KE VZNIKU ČESKOSLOVENSKA

OTÁZKY 3. kola část A

autoři : Mgr. Miroslav Stulák .
BA. Klára Stuláková

Dopíšte do textu chybějící údaje:

- 1) Z Českého zahraničního komitétu v (hlavní město) vznikla v únoru 1916 jako ústřední orgán odboje za 1. světové války. Členy se stali (předseda), (místopředseda), (generální sekretář). V únoru 1917 zaujal funkci místopředsedy

(literatur : František Čapka, Dějiny země Koruny české v datech, Libri 2010, sedmý díl, str. 599)

- 2) Rakouská „severní“ armáda generála neměla proti Prusům stratéga von Moltkeho šanci. Po dílčích střetech u Jičína, Trutnova, Skalice a Náchoda triumfoval pruský blitzkrieg 3. července 1866 v bitvě u Vzápětí vítězní Prusové obsadili většinu Čech i Moravy a donutili císaře Františka Josefa I. nejprve k podepsání příměří v, pak míru v (23. srpna)

(literatur : Petr Hora-Hořejš, Toulky českou minulostí XII, Via Facti 2009., str. 183-184)

- 3) Počátkem září byl zatčen předseda strany Václav Klobáček a obžalován z velezrady; krátce nato odjel do neutrálního Švýcarska jako první politický emigrant Lev Do neutrálního Nizozemska a dosud mimo válku stojící Itálie podnikl dvě cesty, jenž v prosinci 1914 zůstal v emigraci. V době, kdy nebylo jasné, jak dlouho válka potrvá a zda skončí rozhodujícím úspěchem Dohody, nesporně nejdůležitější byla zpravodajská činnost. Na jaře 1915 vznikla v českých zemích konspirativní organizace, později nazvaná Tajný výbor nebo též Krátce nato byli někteří členové předsednictva zatčeni pro velezradu, Edvard Beneš odešel do emigrace a v čele organizace stanul Organizace využívala služeb osob anonymních i světově proslulých, k nimž náležela např. operní pěvkyně Významnou roli sehrál ve špionážní činnosti Američan českého původu Emanuel

(literatura: Pavel Bělina, Jiří Kaše, Jan P. Kučera: České země v evropských dějinách III, Paseka 2006, str. 379)

- 4) Zástupci Národního výboru československého Alois Rašín, Antonín Švehla, Jiří Stříbrný, František Soukup a Šrobár zveřejnili 28. října 1918 první, tzv. recepční zákon nově vzniklého československého státu. Národní výbor v něm jako vykonavatel státní svrchovanosti nařizuje, že:

(literatura: denní tisk, 27. říjen 2013, str. 10)

OTÁZKY 3. kola část B

Poznejte osobnost - napište alespoň příjmení na vyznačené místo pod textem:

1) Narodil se 18. 12. 1871 v Brně. Vychováván byl v německých školách nejprve v Ústí nad Labem a potom na státní průmyslové škole, Odborné škole stavitelské v Plzni. Po maturitě v roce 1890 přišel do Prahy, kde absolvoval praxi v projekční kanceláři inženýra Freyna a ocitl se v blízkosti barona Mladoty ze Solopysk. Oba objevili jeho talent a stali se mecenáši jeho dalšího studia na vídeňské Akademii výtvarných umění od roku 1894. Ve Vídni se seznámil s Jožem Plečnikem, Josefem Hoffmannem, Josefem Urbanem, ale i s Adolfem Loosem. Na jedné straně byl ovlivňován wagnerovským modernismem, na druhé straně italsky orientovaným klasicismem, který ve vídeňské akademii ještě dozníval. Roku 1897 získal prestižní Římskou cenu spojenou se stipendijním pobytem v Pallazo Venezia v Římě. Tento pobyt spojený s cestami po celé Itálii završil jeho učednická léta. Po návratu z Itálie nastoupil na speciální školu dekorativní architektury na pražské uměleckoprůmyslové škole. K jeho žákům tam patřil například Josef Gočár. V roce 1899 začíná pracovat na své první významné realizaci, kterou byla stavba Peterkova domu v Praze. Roku 1910 byl jmenován profesorem nově vytvořené speciální školy architektury na Akademii výtvarných umění v Praze, kde učil i Bohuslava Fuchse a Františka L. Gahuru. Působil ve spolku výtvarných umělců Mánes a jako redaktor časopisu Volné směry. Organizoval množství výstav (Auguste Rodin, expozice českého umění na světové výstavě v Mnichově). V jeho ateliéru postupně pracovali Otakar Novotný, Josef Gočár, Pavel Janák, Bohuslav Fuchs a Josef Štěpánek.

2) Narodil se v Praze na Smíchově v rodině obchodníka. V roce 1892 vystudoval smíchovské gymnázium, tehdy akademické. Po maturitě pak pokračoval ve studii na lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kterou absolvoval v roce 1898. Po promoci nejprve nastoupil jako asistent u profesora Kuffnera a posléze jako lékař na psychiatrickou kliniku v Praze. Ve svých pracích se ukázal jako bystrý pozorovatel a kritický posuzovatel. Navazoval na tradici české psychiatrie, která tehdy stavěla na výsledcích získaných vyšetřovacími metodami somatické medicíny. Vedle vědecké a didaktické činnosti se uplatnil i mimo kliniku. Byl soudním znalcem z psychiatrie a jeho posudky přispívaly k vážnosti oboru u soudu. Jako psychiatr se od počátku své lékařské praxe zabýval vztahem mezi aglutinací (shlukováním) krve a duševními poruchami. Po několikaletém výzkumu pak dospěl k poznání, že tento vztah neexistuje, tedy že mezi srážením krve a duševními onemocněními člověka není žádná spojitost. Na základě těchto poznatků napsal vědecké pojednání a v listopadu roku 1906 přednesl jeho závěry před členy Spolku českých lékařů. Na vzorku 3 160 „bláznů“ prokázal, že lidskou krev, ať člověka zdravého nebo duševně nemocného, lze podle určitých rozdílů ve vlastnostech krvinek rozdělit do 4 základních skupin. V roce 1914 se stal profesorem české Karlo-Ferdinandovy university a zástupcem přednosta psychiatrické kliniky. Během první světové války nastoupil do služby jako lékař na frontě. Po dvou letech, v roce 1916, byl po prodělaném srdečním infarktu zproštěn služby a vrátil se do vlasti. Po skončení první světové války nastoupil na místo přednosta neuropsychiatrického oddělení Vojenské nemocnice v Praze.

3) Narodil se jako syn železničního úředníka. V letech 1895 - 1900 vystudoval vídeňskou Vysokou školu technickou, kde studoval stavbu strojů a Dieselových motorů. Po škole strávil jeden rok vojenské služby v Pule, tehdy významném rakousko-uherském vojenském přístavu. V roce 1901 začal pracovat ve strojírnách Genz and Co. v Leobersdorfu u Vídně na spalovacích motorech. Po dvou letech však odešel na žádost profesora Alfréda Musila na Německou vysokou školu technickou v Brně jako konstruktér ústavu nauky o strojích, kinematicce a strojnictví. V Brně prováděl množství pokusů, aby popsal nejvhodnější parametry Francisových turbín a modifikoval je pro různé hodnoty průtoků a spádů. Jeho vynález vodní turbíny s nastavitelnými oběžnými lopatkami se datuje do roku 1912. Začal na ní pracovat v roce 1910. Tehdy byla zřízena za podpory slévárny a strojírny Ignáce Storka laboratoř, ve které prováděl své pokusy. Zde rozšiřoval mezilopátkové kanály Francisovy turbíny, až nakonec dospěl k oběžnému kolu svým tvarem připomínajícím lodní šroub, ale s natáčivými lopatkami. A v tom je genialita jeho vynálezu: Natáčením lopatek oběžného kola podle měnicího se průtoků vody se optimálně nastavují nátokové úhly vodního proudu, a je tak zachována vysoká účinnost turbíny i při mnohem nižším průtoků.

4) Po maturitě na gymnáziu v Mladé Boleslavi, které dnes nese jeho jméno, studoval historii v Praze a už roku 1890 článkem v Masarykově Athenaeu dokázal, že název „Hrubá Skála“ se vyskytuje až v 17. století, a Rukopis královédvorský je tudíž padělek. 1893 promoval prací Kandidatury krále Přemysla Otakara II. na německý trůn, kde ukázal, že se Přemysl Otakar II. o císařský trůn ucházel sám, a to až v letech 1272–1273. Dva semestry strávil v Erlangenu a v Berlíně, pak učil na gymnáziu v Mladé Boleslavi a v Praze. Brzy po roce 1895 se stal autorem Českého časopisu historického (ČČH), který později po třicet let redigoval. Habilitoval se roku 1897 prací Dějiny valdštejnského spiknutí (1630-1634), kde Valdštejna ukázal jako váhavého politika. Téhož roku ostře odmítl protičeský výpad německého historika T. Mommsena a doložil význam české kultury pro Evropu; jeho odpověď pak ještě několikrát vyšla a byla přeložena do řady jazyků. K jubileu F. Palackého 1898 napsal přehled české historiografie ve druhé polovině 19. století a řadu článků do Ottova slovníku naučného (mimo jiné právě heslo František Palacký, které později v mírně upravené verzi vydal jako samostatnou knihu). Roku 1901 byl jmenován profesorem a ve dvou člancích kritizoval představy o slovanské „záduze“. V práci Nejstarší kronika česká (1903) dokázal, že legenda tzv. Kristiána, kterou Josef Dobrovský pokládal za padělek, pochází skutečně z 10. století. V letech 1909 a 1911 vydal knihu o Kosti, důkladný popis šlechtického života za třicetileté války a poměrů poddaných v 17. a 18. století. Důraz na detaily běžného života a hospodářské poměry byl tehdy nový a předešel svou dobu. V roce 1915 následovala práce České katastry 1654 až 1789, kde ukázal postup centralizace v Rakousku. Roku 1912 vydal brožuru Masarykova česká filosofie, kde se bránil proti Herbenovým útokům na Gollovu školu, kritizoval Masarykovu historickou metodu a odmítl myšlenku, že by smyslem českých dějin byla náboženská myšlenka humanity; tím zahájil dlouhý spor o smysl českých dějin.

OTÁZKY 3. kola část C

Přiřadte osobnostem jejich data úmrtí:

rok: 1856, 1862, 1876, 1904, 1913

František Palacký	Antonín Dvořák	Josef Kajetán Tyl	Božena Němcová	Mikoláš Aleš

OTÁZKY 3. kola část D

Spojte jednotlivé pojmy tak, aby spolu jednoznačně logicky souvisely:

1) Vojtěch Náprstek	A) Domažlice
2) Eliška Krásnohorská	B) jazyková nařízení z roku 1897
3) Jaroslav Vrchlický	C) Slovanský sjezd
4) Rudolf Mrva	D) Rukopis královédvorský a zelenohorský
5) austroslavismus	E) Klub českých turistů
6) Kazimír Felix Badeni	F) Národní výbor
7) Jan Gebauer	G) první dívčí gymnázium Minerva
8) Karel Matuš	H) Právo lidu
9) Bohumír Šmeral	I) Národní divadlo
10) almanach Ruch	J) „omladinář“

1	+	_____
2	+	_____
3	+	_____
4	+	_____
5	+	_____
6	+	_____
7	+	_____
8	+	_____
9	+	_____
10	+	_____

OTÁZKY 3. kola část E

Přiřadte roky k událostem: rok: 1860, 1865, 1890, 1896, 1914

Říjnový diplom	Punktace	Švihova aféra	zahájení provozu elektrifikované tramvajové linky v Praze	zahájení paroplavby na Vltavě

OTÁZKY 3. kola část F

Vysvětlete pojmy:

keřas:

akcíz:

císařský reskript z roku 1871:

čamara:

ordonance:

OTÁZKY 3. kola část G

K dobovým dílům napište jméno a příjmení autora:

1) Tři zlaté vlasy děda Vševěda

2) Zpěvy páteční

3) Radúz a Mahulena

4) Historická mluvnice jazyka českého

5) Nemodlenec

OTÁZKY 3. kola část H

Napište alespoň příjmení osobnosti na obrázku:

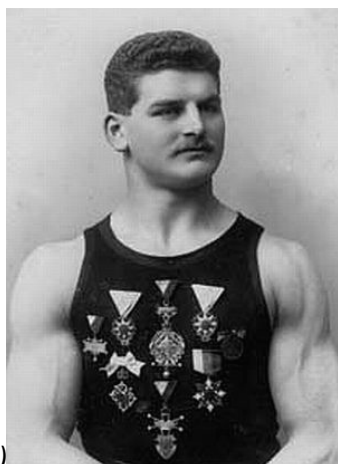
1)

2)

3)

4)

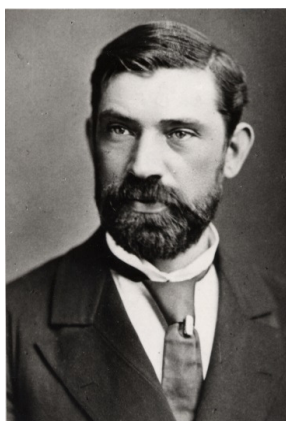
5)

6)

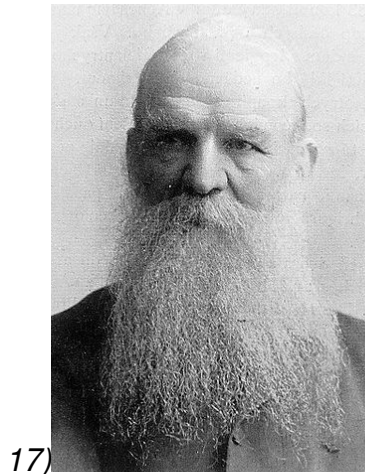
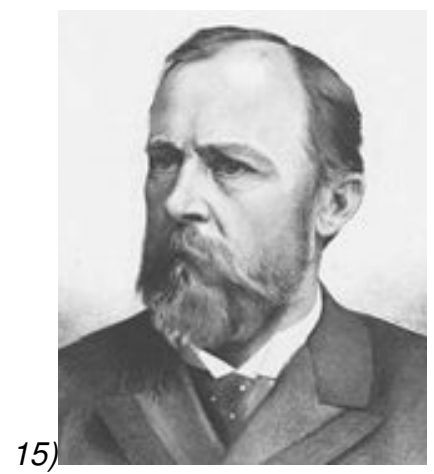
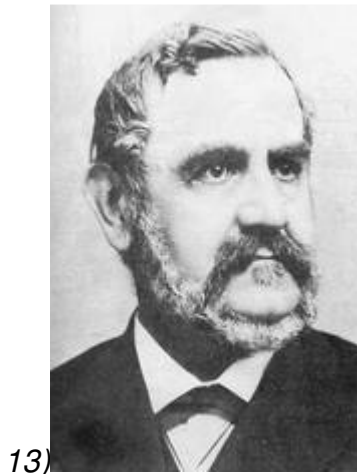
7)

8)

9)

OTÁZKY 3. kola část I

obrázek A)

obrázek B)

obrázek C)

obrázek D)

obrázek E)

obrázek F)

poznámka:

správná odpověď = 1 bod (maximální počet bodů 3. kola = 78)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 3. kola

část A

- 1) Paříži + Československá národní rada + Tomáš Garrigue Masaryk + Josef Dürich + Edvard Beneš + Milan Rastislav Štefánik
- 2) Benedeka + Hradce Králové + Mikulově + Praze
- 3) 1914 + národně sociální + Sychrava + T.G. Masaryk + Maffia + Přemysl Šámal + Ema Destinová + Voska
- 4) Vavro + všechny říšské a zemské zákony zatím zůstávají v platnosti

část B

- 1) Jan Kotěra - architekt
- 2) Jan Janský - sérolog, neurolog, psychiatr
- 3) Viktor Kaplan - vynálezce, inženýr
- 4) Josef Pekař - historik

část C

František Palacký	Antonín Dvořák	Josef Kajetán Tyl	Božena Němcová	Mikoláš Aleš
1876	1904	1856	1862	1913

část D

1	E
2	G
3	A
4	J
5	C
6	B
7	D
8	F
9	H
10	I

část E

Přiřadte roky k událostem: rok - 1860, 1865, 1890, 1896, 1914

Říjnový diplom	Punktace	Švihova aféra	zahájení provozu elektrifikované tramvajové linky v Praze	zahájení paroplavby na Vltavě
1860	1890	1914	1896	1865

část F

Vysvětlete pojmy:

keřas	=	spekulant s potravinami, lichvář
akcíz	=	daň z dovozu potravin (zboží) do města
císařský reskript z roku 1871	=	František Josef I. vyjádřil své odhodlání nechat se korunovat na českého krále
čamara	=	slavnostní kabát nošený vlastenci
ordonance	=	nařízení, předpisy

část G

K dobovým dílům napište jméno a příjmení autora:

1) Tři zlaté vlasy děda Vševěda	=	Karel Jaromír Erben
2) Zpěvy páteční	=	Jan Neruda
3) Radúz a Mahulena	=	Julius Zeyer
4) Historická mluvnice jazyka českého	=	Jan Gebauer
5) Nemodlenec	=	Karolína Světlá

část H

1)	<i>Antonín Dvořák</i>	10)	<i>Alois Pražák</i>
2)	<i>Eliška Krásnohorská</i>	11)	<i>Milan Rastislav Štefánik</i>
3)	<i>Josef Václav Myslbek</i>	12)	<i>Antonín Zápotocký</i>
4)	<i>Gustav Frištenský</i>	13)	<i>František Ladislav Rieger</i>
5)	<i>Andrej Hlinka</i>	14)	<i>Alois Jirásek</i>
6)	<i>Emil Kolben</i>	15)	<i>Julius Grégr</i>
7)	<i>Emil Škoda</i>	16)	<i>Alfons Mucha</i>
8)	<i>František Křižík</i>	17)	<i>Josef Hlávka</i>
9)	<i>Jan Neruda</i>	18)	<i>Josef Pekař</i>

část I

A) Strakova akademie	B) Kramářova vila	C) Obecní dům
D) Průmyslový palác	E) Schwarzenberská hrobka	F) Městské muzeum v Hradci Králové

OD REVOLUCE 1848 KE VZNIKU ČESKOSLOVENSKA

autoři: prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.
Mgr. Miroslav Stulák

text č. 1:

Napište jméno autora a název básnické sbírky:

Letní Ty noci zářivá, jakž Tebou srdce okřívá - ve dne tak sladkobolno, a teď tak volno, volno! S oblohy bílý měsíček, starobný nebes tatíček, stříbrné světla pýří po celém světě šíří. Dokola jeho dětičky, drobounké, smavé hvězdičky, dukátkovými hlasy zvoní na krásné časy. Když k Vám vesel hledím, zlatá Vy kuřátka, slyším naše písně, česká zřím děvčátka. Naše dívky slunce rannější bývají, ve potoku chladném oči si mývají. V noci krásné hvězdy do vody naprší - běda hochu, na nějž oči ty završí! Ach, jaké to blaho: poležet zde na drnu poblíž boru, a s zlatými dát se hvězdami do šeptného rozhovoru!

..... +

text č. 2:

Napište o který dokument se jedná, ve kterém roce a měsíci byl sepsán:

Tato chvíle nastala světovou válkou, jejím průběhem a dosavadními výsledky. Evropa demokratická, Evropa národů svéprávných a svobodných jest Evropou zítřka a budoucnosti. Národ žádá po Vás, pánové, abyste byli s touto velikou dějinnou chvílí, abyste jí věnovali všechny své schopnosti, abyste jí obětovali všechny jiné zřetele, abyste v té chvíli jednali jako mužové nezávislí, mužové bez všelikých závazkův a prospěchův osobních, mužové svrchovaného mravního a národního vědomí. Nedovedete-li učiniti zadost všemu, čeho národ po Vás žádá a co Vám ukládá, vzdejte se raději svých mandátů, prve než na říšskou radu vejdete, a odvolejte se k své nejvyšší instanci: k svému národu!

..... + +

text č. 3:

Napište jméno autora a název básně:

Zleteli orly z Tatry, tiahnu na podolia, ponad vysoké hory, ponad rovné polia; preleteli cez Dunaj, cez tú šíru vodu, sadli tam za pomedzím slovenského rodu. Duní Dunaj a luna za lunou sa valí: nad ním svieta pevný hrad na vysokom bralí. Pod tým hradom Riman-cár zastal si táborom: belia sa rady šiatrov d'alekým priestorom. Pokraj tábora sedí cár na zlatom stolci; okol neho cárska stráž, tuhí to paholci; a pred cárom družina neveliká stojí: sú to cudzí víťazi, každý v jasnej zbroji. Pobelavé kaderie šije im obtáča, modré ich oči bystro v okolo si páča. Rastom sú ako jedle, pevní ako skala, zdalo by se ti, že ich jedna mater mala. Krásna zem - jej končiny valný Dunaj vlaščí, a Tatra skalnou hradbou okol nej sa vazăí: Tá zem, tie pyšné hory, tie žirne moravy: to vlasť ich, to kolíska dávna synov slávy.

..... +

text č. 4:**Napište jméno autora a název díla:**

Od té doby nemohla se ale Jakubova žena více pozdravit a za několik let po ustavičném churavění umřela. - Zůstal Jakub se svou dívčinou sám; jakkoli ho pobízeli, aby se oženil kvůli děvčeti mladičkému, přece toho více učiniti nechtěl. - Hlídal si ji jako malou ovečku, sám a sám, a dobře ji vyhlídal. Když trochu povyrostla, vzkázal mu pan učitel, aby ji přece také do školy posílal, a jakkoli Jakub čtení a psaní za zbytečné držel, přece poslechl. Celou zimu chodila Barča do školy, zjara ale, když nastala pastva a práce v poli, tu se nemohl bez ní obejít. Od jara do jeseně bývala beztoho škola větší část týdne na petlici zavřená, pan učitel pracoval v poli a děti též, seč každému síly stačily. – Druhou zimu Bára už do školy chodit nemohla, musela se učit příst a tkát. Bára dosáhla patnácti let a žádné děvče v celé dědině nemohlo se jí rovnat v síle a velikosti. Tělo její bylo hrubých kostí, silných svalů, přitom ale pravidelných forem. Mrštná byla jako pstruh. Pleti byla tmavohnědé, dílem od přirozenosti, dílem od slunce a větru, neboť si nikdy, ani v parném létu nezastřela tvář, jako to vesnická děvčata dělávala. - Hlava zdála se veliká, ale to dělalo množství vlasů, černých jako havran, dlouhých, ale hrubých jako žíně. Čelo měla nízké, krátký tupý nos, ústa trochu velká a vyšpulené rty, ale zdravé, červené jako krev. Zuby široké, silné ale čisté. - Nejpěknější bylo u ní oko; a právě proto musela od lidí posměch snášet. Spírali jí, že má oči „buličí“. Veliké měla oko, neobyčejně veliké a modré jako chrpa, obrostlé dlouhou černou řasou. Nad okem klenulo se husté černé obočí.

..... +

text č. 5:**Napište, jak se dohoda nazývá a ve kterém roce byla vytvořena:**

1. Samostatnost Zemí Českých a Slovenska.
 2. Spojenie Českého a Slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska, vlastným snemom, vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou - teda i s plným užívaním jazyka slovenského - vlastnou správou finančnou a politickou - so štátnym jazykom slovenským.
 3. Volebné právo: všeobecné, tajné, priame.
 4. Forma vlády: personálna únia, s demokratickým zriadením štátu, podobne ako v Anglii.
 5. Tieto body tvoria základ predbežnej obapolnej dohody a môžu byť doplnené, poťažne rozšírené len na základe dorozumenia sa oboch stránok. České Národní Sdružení podržuje si právo prípadnej zmeny a to samé právo má aj Slovenská Liga.
- +

text č. 6:**Napište jméno a příjmení hudebního skladatele a název operety, která byla v českých zemích poprvé uvedena na sklonku roku 1913 v plzeňském městském divadle. Je považována za nejpůvodnější a nejhranější českou operetu:**

..... +

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 4. kola

- 1) **Jan Neruda + Písně kosmické**
(přednes: Magdalena Vášáryová - poslankyně Národní rady Slovenské republiky, bývalá filmová herečka)
- 2) **Manifest českých spisovatelů + 1917 + květen**
(přednes: Jozef Golonka - bývalý dlouholetý kapitán reprezentačního mužstva Československa v ledním hokeji)
- 3) **Samo Chalupka + Mor ho!**
(přednes: Štefan Kvietik - divadelní a filmový herec)
- 4) **Božena Němcová + Divá Bára**
(přednes: Karol Polák - televizní sportovní komentátor)
- 5) **Clevelandská dohoda + 1915**
(přednes: Ivan Gašparovič - prezident Slovenské republiky)
- 6) **Oskar Nedbal + Polská krev**
(ukázka: Mládežnický dechový orchestr při Základní umělecké škole v Chebu)